

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет початкової, технологічної та професійної освіти

Кафедра теорії і практики технологічної та професійної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

О.Г. Набока

«29» червня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ

підготовки здобувачів

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності

014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

за освітньо-професійною програмою

Середня освіта (Інформатика)

мова навчання

українська

Слов'янськ – 2023 р

Розробники:

Бутиріна Марина Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Вовк Надія Валентинівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Яковенко Вікторія Георгіївна – кандидат медичних наук, доцент кафедри медико-біологічних основ охорони життя та ЦЗ Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № 16 від «29» червня» 2023 р.

Завідувач кафедри теорії
і практики технологічної
та професійної освіти

Бондаренко В.І.

Погоджено групою забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Керівник групи забезпечення
кандидат фізико-математичних наук

доц. Стьопкін А.В.

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою

Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«29» червня 2023 р., протокол № 9

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 90	Рік підготовки:	
	2-й	-
	Семестр	
	4-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 3 самостійної роботи студента – 2	Лекції	
	24 год.	-
	Практичні	
	24 год.	-
	Самостійна робота	
	42 год.	-
Вид контролю: залік		

Мета навчальної дисципліни «Основи безпеки життєдіяльності та охорони праці» – підвищити обізнаність у сучасних проблемах і головних завданнях безпеки життєдіяльності та здатність визначити коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків у освітніх закладах; сформувати готовність до ефективного використання положень нормативно-правових документів з охорони праці та основних методів збереження здоров'я та працездатності учнів, вихованців, слухачів в своїй професійній діяльності; сформувати здатність до безпечної організації освітнього процесу у освітньому закладі та на заняттях свого фаху та складання плану власного здорового професійного довголіття.

**2. Матриця компетентностей, програмних результатів навчання, методів навчання, методів контролю з обов'язкової навчальної дисципліни
«Основи безпеки життєдіяльності та охорони праці»**

Компетентності, які формуються з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Програмні результати навчання з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Методи навчання	Методи контролю
<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти.</p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.</p> <p>ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, застосування соціальних навичок (т.з. softskills) у професійній діяльності.</p> <p>СК 1. Здатність перенесення системи наукових знань</p>	<p>РН 6. Називає і пояснює принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками, уміє надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу</p>	<p>Словесний метод, практичний метод, наочний метод, конспектування.</p> <p>Розв'язування проблемних ситуацій з правил поведінки у разі надзвичайних ситуацій природного, техногенного та соціального характеру</p> <p>Складання інструкцій для проведення вступних та первинних інструктажів з ОП для працівників освітніх закладів, та з БЖД для учнів, вихованців, слухачів</p> <p>Оцінка санітарно-гігієнічних норм робочої (навчальної) зони: розрахунок штучного робочого освітлення відповідно фаху, мікроклімату робочої (навчальної) зони.</p> <p>Проектування осередків навчання (навчального кабінету, майстерні) відповідно до будівельних норм.</p> <p>Дослідження дотримання норм пожежної безпеки у освітніх закладах (правила і норми пожежної безпеки, розрахунок часу евакуації, розрахунок забезпечення об'єкта</p>	<p>Опитування, практичні завдання, есе, тестування, груповий проєкт (за вибором). залік</p>

<p>у професійну діяльність та в площину навчального предмету СК 7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язберезувальних технологій під час освітнього процесу.</p>		первинними засобами пожежегасіння).	
--	--	-------------------------------------	--

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	очна форма					заочна форма				
	усього	зокрема				усього	зокрема			
		лекції	практ.р.	лаб.роб.	самост.р.		лекції	практ.р.	лаб.роб.	самост.р.
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності.	12	4	2	-	6	-	-	-	-	-
Тема 2. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	10	2	2	-	6	-	-	-	-	-
Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки.	10	2	2	-	6	-	-	-	-	-
Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики.	10	2	2	-	6	-	-	-	-	-
Тема 6. Правові та організаційні основи охорони праці	10	2	2	-	6	-	-	-	-	-
Тема 7. Основи фізіології та гігієни праці	18	6	6	-	6	-	-	-	-	-
Тема 8. Основи виробничої безпеки	20	6	8	-	6	-	-	-	-	-
Усього годин	90	24	24	-	42	-	-	-	-	-

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		очна	заочна
1.	Основні теоретичні положення безпеки життєдіяльності	4	-
2.	Ризикорієнтований підхід у оцінці безпеки	2	-
3.	Надзвичайні ситуації природного характеру	2	-
4.	Надзвичайні ситуації техногенного характеру	2	-
5.	Надзвичайні ситуації соціального характеру	2	-
6.	Законодавча та нормативна база з питань охорони праці	2	-
7.	Санітарно-гігієнічна класифікація умов праці	4	-
8.	Забруднення виробничих приміщень	2	-
9.	Основи пожежної безпеки	4	-
Разом		24	-

4.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		очна	заочна
1.	Види ризику та методика їх визначення	2	-
2.	Природні небезпеки та дії населення у разі їх прояву	2	-
3.	Оцінка можливих наслідків аварії на вибухонебезпечному об'єкті	2	-
4.	Небезпеки соціального походження та шляхи їх уникнення	2	-
5.	Проведення і оформлення інструктажів з ОП та БЖД	2	-
6.	Метеорологічні умови навчальних приміщень	2	-
7.	Дослідження стану штучного освітлення виробничих приміщень	2	-
8.	Дія електричного струму на організм людини	2	-
9.	Розслідування нещасних випадків, що відбулися з учасниками навчально-виховного процесу	2	-
10.	Вибір типу та визначення необхідної кількості первинних засобів пожежегасіння	2	-
11.	Правила пожежної безпеки у закладах освіти	2	-
12.	Розрахунок часу евакуації з приміщень і будівель	2	-
Разом		24	-

4.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		очна	заочна
1	Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності	6	-
2	Тема 2. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей та об'єкти економіки	6	-
3	Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки	6	-
4	Тема 4. Соціальні небезпеки, їхні види та характеристики	6	-
6	Тема 5. Правові та організаційні основи охорони праці	6	-
7	Тема 6. Основи фізіології та гігієни праці	6	-
8	Тема 7. Основи виробничої безпеки	6	-
Разом		42	-

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Мінімальна та максимальна кількість балів за результатами

підсумкового контролю: 60 б. – 100 б.

Критерії оцінювання: практичні роботи оцінюються за рівнями: репродуктивний (2б), конструктивний (3 б), творчий (4 б): 2 бали виставляється якщо у відповіді наведено лише визначення головного питання; 3 бали виставляються за відповідь, у якій не виявлено розуміння основного змісту навчального матеріалу або в якій допущено кілька суттєвих помилок; 4 балами оцінюється повна і правильна відповідь на підставі вивчених теорій, правил тощо, матеріал викладено в певній логічній послідовності, водночас наведено приклади. Відсутність відповіді не оцінюється взагалі.

Відвідування лекційних та практичних занять обов'язкове.

Дедлайном для виконання самостійних завдань є підсумкове тестування у Moodle, результати якого додаються до сумарного балу за практичні та лекційні заняття. У разі виконання групового проекту, дедлайном вважається захист цього проекту, під час якого оцінюється: якість презентації (10б), актуальність проекту (10б), глибина розробки теми (10б), достовірність інформації (10б). Коефіцієнт академічний від викладача за внесок кожного у спільну справу (1-10б*0,1), коефіцієнт Soft Skills при взаємному оцінюванні (1-10б*0,1).

Підсумковий контроль полягає у визначенні суми набраних балів та виставлення відповідної оцінки.

Розподіл балів, що присвоюється студентам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота (тестування чи виконання групового проекту)	
	макс	мін	Макс	мін	макс	мін
T1	1	0	4	2	40	За результатами тестування чи виконання проекту
T2	1	0	4	2		
T3	1	0	4	2		
T4	1	0	4	2		
T5	1	0	4	2		
T6	3	0	12	6		
T7	4	0	16	8		
Всього	12	0	48	24		

Оцінювання результатів навчання у формі семестрового заліку проводиться по закінченні вивчення навчальної дисципліни, зазвичай, на останньому практичному занятті або в період до початку екзаменаційної сесії відповідно до графіка освітнього процесу. У разі проведення навчання у дистанційній формі залік виставляється за результатами оцінювання практичних робіт та підсумкового тестування (або оцінювання групового проекту), розміщеного на ресурсі Moodle.

На останньому аудиторному занятті викладач зобов'язаний оголосити здобувачам вищої освіти відкрито (у присутності групи) накопичені ними бали поточного оцінювання з навчальної дисципліни, отримані під час

практичних занять та за виконану самостійну роботу.

Залік, як форма контролю, передбачає зарахування здобувачеві балів, накопичених за результатами поточного оцінювання з навчальної дисципліни (за наявності у здобувача не менше 60 балів за поточну роботу - без додаткового опитування) й не вимагає обов'язкової присутності здобувача вищої освіти.

Здобувач має право (за бажанням) підвищити власний результат оцінювання в балах з навчальної дисципліни, де формою контролю є залік, шляхом виконання завдань самостійної роботи, але не пізніше ніж до початку екзаменаційної сесії.

На оцінку «**зараховано**» (60-100 балів) заслуговує здобувач вищої освіти, який за час відвідування лекційних, практичних занять й за виконану самостійну роботу отримав зазначену кількість балів протягом семестру;

Оцінка «**не зараховано**» (0-59 балів) виставляється здобувачеві вищої освіти, який за час відвідування лекційних, практичних занять й за виконану самостійну роботу не набрав 60 балів упродовж семестру, він має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу.

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 - бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90–100 балів	відмінно	зараховано
89–75 балів	добре	
60–74 балів	задовільно	
26–59 балів	незадовільно	не зараховано
0–25 балів	неприйнятно	

Перескладання заліку відбувається за загальноприйнятою в ДВНЗ ДДПУ процедурою.

Відповідальність за дотримання академічної доброчесності у відповідях на практичні та самостійні завдання покладається на здобувача вищої освіти. У разі виявлення випадків порушення принципів академічної доброчесності загальна кількість набраних балів здобувача освіти анулюється і він повинен пройти курс повторно.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Опитування, практичні завдання, тестування, есе, питання до заліку.

7. Рекомендована література

Основна

1. Бутиріна М.В. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з дисципліни «Охорона праці в галузі освіти» для студентів

спеціальностей 014 Середня освіта (за спеціалізаціями) та 013 Початкова освіта магістерського рівня вищої освіти / укладач: Бутиріна М.В. Слов'янськ, 2019, 79 с.

2. Охорона праці в галузі освіти: навчальний посібник для студентів педагогічних вищих навчальних закладів (видання 2-ге: перероблене доповнене) / М.В.Бутиріна. Слов'янськ, 2021. 223 с.

3. Бутиріна М.В. Практикум з основ безпеки життєдіяльності та охорони праці: навчальний посібник для студентів педагогічних вищих навчальних закладів. Слов'янськ, 2022. 148 с.

4. Охорона праці в галузі освіти : навчальний посібник / І.П. Пістун, Ю.В. Кіт, Л.А. Катренко. Університетська книг, 2018. 395с.

5. Охорона праці в галузі: навчальний посібник / П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, Р.М. Білик. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 322с.

6. Охорона праці на підприємстві: практичний посібник (видання 3-є перероблене і доповнене) / В.А. Ізгородін. Вид-во: Форт, 2019. 440с.

7. Основи охорони праці: підручник / О.І. Запорожець. К.:ЦУП, 2019. 264с.

8. Стищенко Т.Є., Пронюк Г.В., Сердюк Н.М., Хондак І.І. Безпека життєдіяльності: *навч. посібник*. Харків: ХНУРЕ, 2018. 336 с. (не перевидавалось)

Допоміжна

9. Бутиріна М.В. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі освіти» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти / Укл. Бутиріна М.В., Бондаренко В.І., Фатальчук С.Д. Слов'янськ: Видавець Маторін Б.І., 2020, 80с.

10.Бутиріна М.В. Методичні рекомендації до виконання самостійних завдань з навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі освіти» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти / Укл. Бутиріна М.В., Бондаренко В.І., Фатальчук С.Д. Слов'янськ: Видавець Маторін Б.І., 2020, 30с.

11.Основи охорони праці: підручник / М.С. Одарченко, А.М. Одарченко, В.І. Степанов, Я.М. Черненко. Х.: Стиль-Іздат, 2017. 334с. (не перевидавалось)

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Державна служба України з надзвичайних ситуацій URL: <http://www.mns.gov.ua>.

2. Державна служба України з питань праці URL: <https://dsp.gov.ua>.

3. ДНАОП: Законодавча база України URL: <https://dnaop.com>.

4. Фонд соціального страхування України. URL: <http://www.social.org.ua>.

5. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти

України (НАУ)». URL: <http://www.nau.ua>.

6. навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Донецької обл. URL: <https://dn.nmc.dsns.gov.ua>.

7. Професійна спілка працівників охорони здоров'я України. URL: <http://medprof.org.ua/okhrona-praci/dovidnik/>.

8. Профспілка працівників освіти і науки України. URL: <http://www.pon.org.ua>.

9. Посилання на дистанційний курс

<http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=2232>

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії
і практики технологічної та
професійної освіти

М.В. Бутиріна

РПНД перевірена.
Методист НМВ
Коркішко О.Г.

